

ГОМЕЛЬСКИ УНІВЕРСІТЭТ

№ 16(954) АЎТОРАК, 10 лістапада 1998 г. Газета заснавана ў верасні 1969 года Выходзіць два разы ў месяц Цана дагаворная

НА САВЕЦЕ УНІВЕРСІТЭТА

У апошні чацвер кастрычніка адбылося чарговае пасяджэнне Савета універсітэта. Першымі былі разгледжаны вынікі ўступных экзаменаў ва універсітэт у гэтым годзе і абмеркаваны задачы па арганізацыі новага набору. З інфармацыяй па гэтым пытанню выступіў адказны сакратар прыёмнай камісіі прафесар С.Ф.Каморнікаў.

Па інфармацыі начальніка вучэбнага аддзела Н.І.Папковай зацверджаны спецыялізацыі на бягучы навучальны год.

Вучоны сакратар Савета ГДУ Л.Я.Палякоў прааналізаваў планы работы саветаў факультэтаў гэтага навучальнага года.

Па інфармацыях прарэктара па навуковай рабоце прафесара Д.Р.Ліна і начальніка НДС В.Р.Сафонава разгледжаны і вырашаны некаторыя пытанні навуковай

тэматыкі.

Аспірант кафедры алгебры і геаметрыі М.М.Вараб'ёў рэкамендаваны на атрыманне ўрадавай стыпендыі.

Аб матэрыяльным забеспячэнні студэнтаў-сірот ГДУ Савету далажыла старшыня прафкома студэнтаў Н.І.Колтышава.

На конкурснай аснове загадчыкамі кафедр абраны: тэарэтычнай фізікі – прафесар **М.В.Максіменка**; географіі – дацэнт **Г.М.Каропа**, вышэйшай матэматыкі – дацэнт **У.М.Семянчук**. На вакантныя пасады прафесараў абраны доктары навук: **У.В.Мухін** – па кафедры матаналізу, **А.Ф.Рогалеў** – па кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства. **С.Л.Кузікаў** абраны выкладчыкам кафедры фізвыхавання і спорту, **Л.Р.Гарадзецкая** – асістэнтам кафедры педагогікі.

На Савете былі вырашаны таксама некаторыя іншыя пытанні універсітэцкага жыцця.

ЯШЧЭ АДЗІН ПРАРЭКТАР

Загадам па універсітэту ад 9 кастрычніка г.г. дырэктар культурнага цэнтра **ЛЫСЯНКОЎ Аляксандр Вітальевіч** назначаны прарэктарам па культурна-асветніцкай рабоце.

КІНАТЭАТР "ЮБІЛЕЙНЫ" -- ДЛЯ СТУДЭНЦКАГА КУЛЬТУРНАГА ЦЭНТРА

У свой час рэктарат ГДУ звярнуўся ў Гомельскі гарвыканком з просьбай аб перадачы універсітэту будынка кінатэатра "Юбілейны" па аднайменнай вуліцы горада. Гарадской адміністрацыяй гэта пытанне было ўзгоднена з Міністэрствам дзяржмаёмасці і прыватызацыі, Міністэрствам адукацыі, аблвыканкомам. На яго атрымана станоўчае рашэнне.

19 верасня г.г. гарвыканком прыняў рашэнне аб

зняцці кінатэатра "Юбілейны" з балансу кінапрадпрыемства "Арыён". Перадача яго універсітэту адбылася ў кастрычніку. Будынак кінатэатра -- адзін з прыгажэйшых у мікрараёне, мае вялікую і малую глядзельныя залы на 900 і 400 месц, усе неабходныя дапаможныя пакоі.

У былым будынку кінатэатра цяпер будзе універсітэцкі маладзёжны цэнтр.

ДЛЯ ПАШЫРЭННЯ МІЖНАРОДНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА

Наш універсітэт наведалі памочнік першага сакратара пасольства ЗША ў Рэспубліцы Беларусь па адукацыйных і культурных праграмах **В.Клімановіч** і супрацоўнік інфармацыйна-рэсурснага цэнтра Брытанскага пасольства **Я.Новікаў**. На сустрэчы з імі прысутнічалі рэктар, прарэктары, дэкан, загадчыкі кафедр і выкладчыкі англійскай мовы факультэта

замежных моў. Госці расказалі аб мэтах свайго прыезду, якія заключаюцца ў наладжванні цесных кантактаў паміж амерыканскімі універсітэтамі і ГДУ, аказанні яму разнастайнай дапамогі з боку інфармацыйна-рэсурснага цэнтра. Першая партыя інфармацыйнай літаратуры была перададзена нашаму універсітэту ў час прайшоўшай сустрэчы.

Імянная стыпендыятка

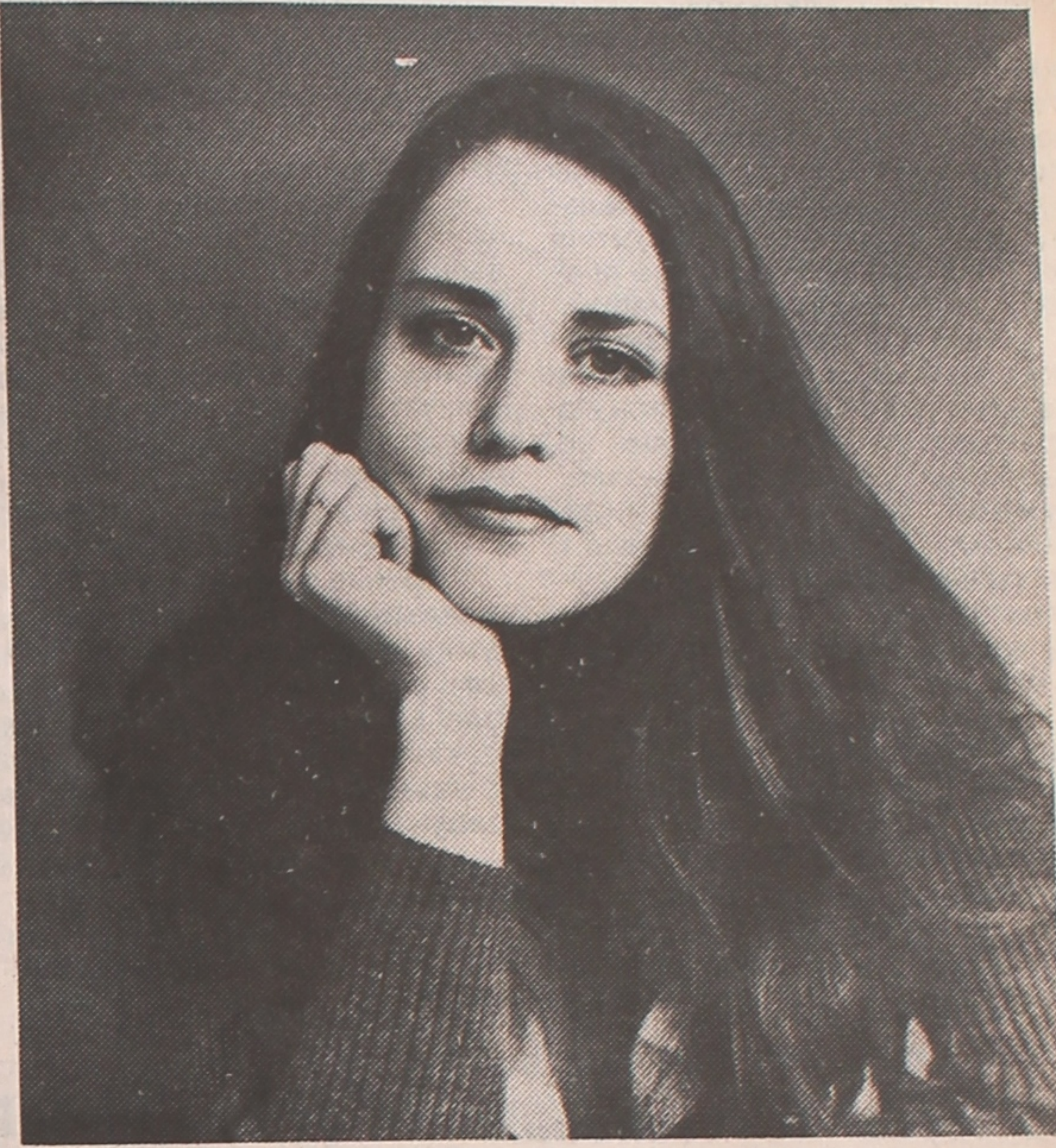
ВЫБАР ЗРОБЛЕНЫ ПРАЎІЛЬНА

...Дзень, як адно імгненне. Здаецца, што час нібыта абганяе сам сябе. А можа таму ён такі хуткаплынны, што не марнуецца дарэмна, а выкарыстоўваецца з максімальнай карысцю і поўнай аддачай? Хутчэй за ўсё, што так. У Марыны спраў штодзённых шмат: заняткі ва універсітэце з раніцы, потым спартыўныя трэніроўкі, ды, бывае, і не аднойчы на дзень, калі гандбольная каманда рыхтуецца да адказных спаборніцтваў. Яшчэ адзін клопат, не менш важны – як у маладой гаспадыні, у якой каханы муж.

І ўсё гэта выдатна спалучаецца ў адной асобе – студэнткі 3 курса геолога-геаграфічнага факультэта Марыны Жукавай, якая да таго ж з бягучага навучальнага года стала імянной стыпендыяткай – імя **К.Крапівы**. Выдатны адзнакі ў дзяўчыны – з першага курса.

-- Мой выбар будучай прафесіі, -- расказвае Марына, -- выпадковы. Але я ніколікі не шкадую, бо ён, як цяпер ўпэўнілася, аказаўся правільным. Спрабавала паступіць вучыцца на таварназнаўцу яшчэ пасля 9-ці класаў – не атрымалася. Вярнулася ў СШ №56, а там месцы засталіся толькі ў географічны клас. У параўнанні з іншымі вучнямі веды па гэтым прадмету ў мяне былі не надта моцныя. Але падумала: "Сорамна ж адставаць ад іншых". Вось і старалася падцягнуцца да іх узроўню. Пасля школы падала дакументы ў ГДУ на спецыяльнасць "Геаграфія і англійская мова". Экзамены вытрымала, а па конкурсу не прайшла. Але адступаць не хацелася, пайшла на падрыхтоўчае аддзяленне. Былі і там свае складанасці: такі прадмет як фізіка даваўся мне нялёгка. І зноў сама сабе даказала, што з цяжкасцямі магу спраўляцца.

І вось ужо трэці год **М.Жукава** – студэнтка спецы-

яльнасці "Геаграфія". Вучыцца ёй падабаецца, таму што, як падкрэсліла дзяўчына, выкладаюць прадметы вопытныя педагогі, такія, напрыклад, як кандыдат географічных навук, дацэнт **І.І.Богдэль**. Шмат цікавага спазнае яна аб навакольным свеце з такіх дысцыплін, як кліматалогія, метэраэалогія, ландшафтазнаўства, гідралогія і інш. А калі што бывае і не зразумела, дапамога тут жа, літаральна побач – муж **Аляксей**. Ён – таксама студэнт гэтага ж факультэта, вучыцца ў паралельнай групе на спецыяльнасці "Геаграфія і англійская мова". Пазнаёміліся яны яшчэ на падрыхтоўчым аддзяленні, пасябравалі, потым прыйшло сапраўднае каханне, вырашылі стварыць сям'ю. Лад ды згода пануюць у ёй, таму і ўсё астатняе ў жыцці, як задумана, атрымліваецца. **Аляксей Лаўцоў**, як і яго жонка **Марына**, на факультэце ў пашане як студэнт-выдатнік. І ён настойліва ішоў да заповітнай мэты – паступіў вучыцца сюды не з першай спробы, не дабраў аднаго прахаднога бала.

Адказнасць, абавязковасць **Марыны** праяўляецца не толькі ў вучобе. Яна яшчэ і стараста акадэмічнай групы **ГН-31**, хварэе душой за тое,

каб быў тут сапраўдны дружны калектыў. І ў спорце не хоча яна адставаць ад лепшых ігракоў гандбольнай універсітэцкай каманды, членам якой стала яшчэ слухачкай падрыхтоўчага аддзялення. Прыход яе сюды – не выпадковасць, бо **Марына** яшчэ са школьных гадоў займалася ў розных спартыўных секцыях, трэніравалася ў **ДЮСШ**, стала кандыдатам у майстры спорту. Цяпер – інтэнсіўныя трэніроўкі, выступленні на спаборніцтвах рознага рангу, што звязана з выездам у гарады рэспублікі, у блізкае і далёкае замежжа. Але поспехі яе ў вучобе – ад вымушаных пропускаў заняткаў не пагаршаюцца, бо лекцыі ў яе адсутнасць можа заканспектаваць **Аляксей**, што вельмі яе выручае.

Згадзіцеся, даволі рэдкая гэтая з'ява, калі студэнты ствараюць сям'ю ў гады вучобы, што не перашкаджае ім, а наадварот, дапамагае атрымаць прафесію. Гэта залежыць ад іх узаемнай мэтанакіраванасці ў жыцці. Вось ужо і праўда, што дзве палавінкі знайшлі адна адну, каб утварыць адно цэлае.

Т.ДУБЯК.
Фота У.ЧЫСЦІКА.

АБ'ЯЎЛЯЕЦА КОНКУРС

Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя **Ф.Скарыны** аб'яўляе ў 1998 г. конкурс навуковых праектаў для студэнтаў і аспірантаў.

Заяўкі на конкурс падаюцца ў НДС да 20 лістапада г.г.

Даведкі аб парадку і форме падачы заявак можна атрымаць у дэканатах факультэтаў або ў НДС/ЦС НДС) п. 2-23, к.№4, тэл.57-82-58; п. 5-1а, к. №4 (Гаеў А.В.); п. 5-14, к. №5, тэл. 57-77-11.

З УЗНАТАРОДАЙ!

За шматгадовую плённую навуковую і вучэбную работу па падрыхтоўцы маладых спецыялістаў, актыўны ўдзел у грамадскім жыцці і ў сувязі з 50-годдзем з дня нараджэння дацэнта кафедры беларускай літаратуры **ЯРАЦ Віктар Уладзіміравіч** узнагароджаны **Ганаровай граматай універсітэта.**

Пра агульнаўніверсітэцкі конкурс "Ану, першакурснік -- 98!"

ТРИУМФ МАТЭМАТЫКАЎ

Не зусім звычайным у арганізацыйным плане быў сёлетні конкурс "Ану, першакурснік!". Ён праходзіў на працягу двух вечароў 24 і 25 кастрычніка. Вырасла колькасць спецыяльнасцей, факультэтаў ва ўніверсітэце і паглядзець адразу выступленні ўсіх 11 каманд, ацаніць іх, было проста за мяжой фізічных магчымасцей як для журы, так і глядачоў.

Якое яно, папаўненне вялікай студэнцкай сям'і ўніверсітэта? Ці шмат таленавітых юнакоў і дзяўчат сярод іх? Хто прыйдзе ў розныя калектывы ГДУ — танцавальны, тэатральны, харавую капэлу? На гэтыя пытанні і даваўся адказ на працягу двух выхадных вечароў.

На гэты раз першакурснікам было прапанавана падрыхтаваць конкурсную праграму па тэме "З намі не засумуеш!". І на самой справе, сумнай атмасферу, якая панавала ў глядзельнай зале і на сцэне, не назавеш. Дабаўляла шматлікіх эмоцый таксама гарачая падтрымка каманд з боку іх балельшыцаў.

І на гэты раз не ўпусцілі пальмы першынства будучыя матэматыкі: ганаровы пераходны приз конкурсу, заваяваны факультэтам у мінулым годзе, зноў застаецца там жа. Праграма першакурснікаў матфака была адшліфавана да дробязей,

цэльнай, выдатна раскрытай па тэме, што і дало заканамерны вынік -- абсалютную перамогу.

Можна сказаць, зусім "зялёнымі" навічкамі былі сёлета на конкурсе студэнты факультэта замежных моў, які з бягучага навучальнага года стаў самастойнай адзінкай. Зразумела, што вопыту ў іх не было зусім, але яны настолькі ўпэўнена заявілі аб сабе, што журы аддало ім пачэснае другое месца.

Замкнулі тройку прызёраў конкурсу першакурснікі юрыдычнага факультэта. Астаннія месцы па рашэнню журы занялі адпаведна: геалага-геаграфічны факультэт, фізічны факультэт, біяфак, філалагічны факультэт, будучыя гісторыкі, эканомфак, факультэт фізічнага выхавання, студэнты спецыяльнасці "Псіхалогія".

Прымалі ўдзел у конкурсе 26 удзельнікаў конкурсу, якія, на думку журы, валодаюць добрымі артыстычнымі дадзенымі: голасам, пластыкай. Ім былі ўручаны граматы, а таксама прызы, набытыя дзякуючы галоўнаму спонсару конкурсу -- прафкому студэнтаў ўніверсітэта.

Такім чынам, лаўрэатамі конкурсу "Ану, першакурснік!" 1998 года сталі:

Удзельнікі каманды-пераможцы матфака з ганаровым прызам. На здымку (злева направа): А.Хамяноў, Я.Вольскі, Т.Шалюта, Ю.Рамашына, Я.Берагава.

Фота У.ЧЫСЦІКА.

МАТЭМАТЫЧНЫ
ФАКУЛЬТЭТ:
Грabcанкова Аляксандра,

Шалюта Таццяна,
Берагава Яўгенія,
Орда Аляксандр,
Адаменка Марыя.

ФАКУЛЬТЭТ ЗАМЕЖНЫХ
МОЎ:

Яроменка Вікторыя.

ЮРЫДЫЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ:

Ганчарова Юлія,
Міхалькоў Аляксандр,
Лявонаў Аляксандр.

ГЕОЛАГА-ГЕАГРАФІЧНЫ
ФАКУЛЬТЭТ:

Наважылава Вольга,
Рогавя Зінаіда,
Кулакоўская Юлія.

ФІЗІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ:

Калюкіна Ксенія,
Тачыла Ігар,
Шацілава Аксана,
Вдавухін Уладзімір.

БІЯЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ:

Баранавя Паліна,
Сіненкі Аляксандр,
Нікіцінскі Андрэй,
Давыдзенка Таццяна.

ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ:

Чарняўская Вера,
Кажамякіна Марыя.

ГІСТАРЫЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ:

Зюрына Іна,
Одонго Эндру.

ФАКУЛЬТЭТ ФІЗІЧНАЙ
КУЛЬТУРЫ:

Сідарок Руслан.

СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЬ
"ПСІХАЛОГІЯ":

Шапавалава Аліна.

Вместо послесловия

ПОМЕНЬШЕ ПОШЛОСТИ, ПОВОЛЬШЕ СМЫСЛА

ХОТЕЛОСЬ БЫ ВИДЕТЬ НА КОНКУРСЕ "А НУ-КА, ПЕРВОКУРСНИК!"

В этом году конкурс посвящался теме "С нами не соскучишься!". Она давала возможность его участникам, студентам-первокурсникам, полной импровизации, свободы фантазии, не скованной определенными рамками. Некоторые поняли это буквально. В программах отдельных факультетов фантазия, к сожалению, далеко шагнула за пределы элементарных этических норм, превратившись в набор довольно-таки пошлых фраз и выражений. Не лучшие образчики рекламных роликов, так надоевших нам в ежедневных программах телевидения, перекочевали на сцену университетского актового зала в утрированном виде. Явно прослеживалась определенная "озабоченность" в отдельных выступлениях конкурсантов. Тем, кто смотрел конкурсные программы на протяжении двух

вечеров, несложно догадаться, о чем идет речь -- темы выпивки и секса доминировали над всем остальным. На замечания же художественного руководителя культурного центра о снятии таких текстов из программы еще во время репетиций некоторые факультеты не отреагировали. Видно, уж очень хотелось им "удивить" зал. Вот уж действительно, с ними не соскучишься!

Не отстали от первокурсников и участники СТЭМа ГГУ "СанТехЭлектроМонтаж", традиционно готовящие к конкурсу своё выступление. Томящиеся в ожидании вынесения вердикта жури о распределении призовых и далее мест зрители смотрят их пародии на увиденное доселе. Явный перебор ощущался и здесь. Уподобившись самим конкурсантам, раскрывшим себя не в лучшем

ракурсе, руководитель СТЭМА Ю.Капотя, что называется, "продолжил тему". Попытки покритиковать, высмеять неудавшееся в программах факультетов тоже превратились в пошловатое действие вместо здорового юмора и доброй иронии.

Не желая выглядеть ханжой, я поинтересовалась мнением об увиденном у многих зрителей, как преподавателей, так и студентов. Оно совпало с моим.

Все мероприятия, проводимые культурным центром ГГУ, ставят своей целью нравственное и эстетическое воспитание студентов. Конкурс "А ну-ка, первокурсник!" -- не исключение. А потому недопустимы на сцене вместо красоты безвкусица и пошлость.

Т.НИКОЛАЕВА.

Міжнародная навуковая канферэнцыя

МАРАЛЬНАЕ ВЫХАВАННЕ -- ВАЖНЫ АСПЕКТ

У канцы кастрычніка ў г.Мазыры праходзіла міжнародная навуковая канферэнцыя "Тэорыя і практыка маральнага выхавання: гісторыя, сучаснасць, перспектывы". Яе арганізатарам з'явілася кафедра педагогікі Мазырскага педагагічнага інстытута імя Н.К.Крупскай. На пленарным і секцыйных пасяджэннях канферэнцыі разглядаюцца такія важныя пытанні, як маральнае выхаванне ў гісторыі педагогікі, метадычныя асновы распрацоўкі тэорыі маральнага выхавання, тэорыя

і практыка маральнага выхавання на сучасным узроўні, рэлігія і маральнае выхаванне. У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел вядучыя вучоныя, вядомыя педагогі г.Мінска, Расіі, Украіны, Малдавіі, Узбекістана.

Ад нашага ўніверсітэта на пленарным пасяджэнні з дакладам "Варыянты маральных паводзін асобы ва ўмовах пераходнага стану соцыума" выступіў заг.кафедры філасофіі, прафесар У.М.Калмыкоў.

У выступленнях многіх удзельнікаў канферэнцыі

асвятляліся розныя аспекты маральнага, патрыятычнага, працоўнага выхавання моладзі, адносіны маладых людзей да нацыянальнай культуры. Неабходна адзначыць выступленне рэктара педінстытута, прафесара В.В.Валетава, які закрануў пытанні развіцця духоўна-маральнага патэнцыялу Палескага рэгіёна, адзначыў цесныя сяброўскія сувязі, якія існуюць з ГДУ імя Ф.Скарыны, а таксама выказаў глыбокую падзяку рэктару нашага ўніверсітэта Л.А.Шамяткову і першаму

прарэктару М.В.Селькіну за дапамогу ў арганізацыі вучэбна-метадычнай, навуковай і выхаваўчай работы.

На канферэнцыі была праведзена сустрэча за "круглым сталом", у ходзе якой выкладчыкі абмяняліся вопытам работы, выказалі істотныя прапановы па паляпшэнню маральнага выхавання моладзі. Удзельнікі канферэнцыі пазнаёміліся з выстаўкай работ вучоных педагагічнага інстытута, паглядзелі канцэрт мастацкай самадзейнасці.

Т.ЖАЛОНКІНА,
нам. дэкана па
выхаваўчай рабоце
фізічнага факультэта.

"ЗАЛАТАЯ ВОСЕНЬ" У ГРОДНА

У адзін з кастрычніцкіх дзён за некалькі гадзінаў да адпраўлення ўжо немагчыма было набыць квітку на цягнік Гомель--Гродна, бо іх проста не было. У старажытны беларускі горад на Нёмане ехалі студэнты і аспіранты з усіх гомельскіх ВНУ для ўдзелу ў чацвёртай рэспубліканскай навуковай канферэнцыі Беларусі. Наш ўніверсітэт быў прадстаўлены студэнтамі філалагічнага, гістарычнага, геалага-геаграфічнага,

фізічнага, матэматычнага, эканамічнага факультэтаў, кафедраў псіхалогіі, філасофіі і інш.

Гродна сустрэў гасцей вельмі цёпла (у прамым сэнсе гэтага слова): у тыя два дні, што доўжылася канферэнцыя, надвор'е было цудоўнае, свяціла сонейка, сцішыўся вецер, што яшчэ дзень таму гарэзліва сваволіў на вуліцах горада, -- надышоў час валадарання "залатой восені". Адпаведна і настрой ва ўдзельнікаў канферэнцыі быў выдатны. Работа ажыццяўлялася па секцыях, якіх налічвалася звыш дваццаці. Такім чынам,

студэнты і аспіранты мелі магчымасць падзяліцца з даволі шырокім колам сваіх "калегаў", будучых спецыялістаў у разнастайных галінах навукі сваімі дасягненнямі, адкрыццямі, вынаходніцтвамі.

Аднак не толькі працай былі запоўнены гэтыя два дні. Была прадугледжана і забаўляльная праграма. Увечары першага дня госці змаглі паглядзець канцэрт, які быў падрыхтаваны намаганнямі гродзенскіх студэнтаў. А на другі дзень пасля абеду іншагароднікі мелі магчымасць паблукаць па старажытных вулках, агледзець найбольш выдатныя месцы

гэтага найпрыгажэйшага горада з яго складанай, адметнай, слаўнай гісторыяй.

Пакідалі Гродна з нейкім цьмяным пачуццём смутку, мабыць, з прычыны, што хутка праляцелі два дні ў гэтым цудоўным беларускім горадзе. Да таго ж надвор'е крыху сапсавалася -- хмары зацягнулі высокае блакітнае і пасенняму халоднае неба.

А на цягнік Гродна - Гомель зноў ужо з самай раніцы не было квіткаў. Студэнты вярталіся ў Гомель...

Наталля ДЗЕНІСЮК,
студэнтка гр.БА-44
філалагічнага факультэта.

ЗНОЎ У ШКОЛЕ

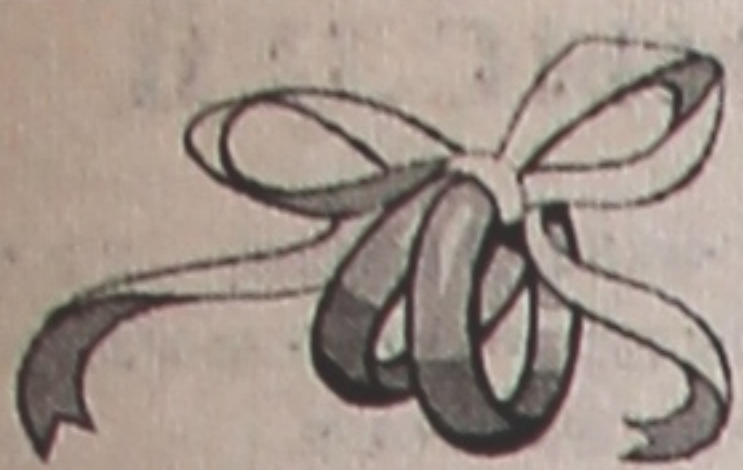
Практыка студэнтаў-філолагаў V курса пачалася амаль адразу ж пасля летніх канікулаў. Першыя яе дні прынеслі нам шмат уражанняў.

Школа N56 г.Гомеля сустрэла нас гоманам вучняў і шумам на перапынках паміж заняткамі. На пачатку адчувалася няўпэўненасць, але дзякуючы кіраўнікам і метадыстам практыкі, настаўнікам-прадметнікам мы не адчувалі сябе бездапаможнымі.

Цэлую чвэрць мы праходзілі практыку ў школе, вялі ў 9-11 класах урокі беларускай мовы і літаратуры. За гэты час ўпэўніліся, што трэба шмат чытаць і займацца, каб стаць сапраўднымі прафесіяналамі ў сваёй справе. Мы паглыбілі і замацавалі тэарэтычныя веды, атрыманыя ва ўніверсітэце, а таксама набылі навыкі самастойнага вядзення вучэбнай і выхаваўчай работы з вучнямі, далучыліся да сакрэтаў педагагічнага майстэрства. Інакш кажучы, педпрактыка стала сувязным звяном паміж тэарэтычнай падрыхтоўкай і нашай будучай самастойнай работай.

Педагагічная практыка студэнтаў дала добрыя вынікі, бо належным чынам была прадумана яе сістэма, выразна акрэслены змест, забяспечана добрае кіраўніцтва як з боку ўніверсітэта, так і школы.

А.БУЛАНОВА,
студэнтка V курса
беларускага аддзялення
філалагічнага факультэта.

**"БЛАГАСЛАЎЛЯЮ ВАС НА
БЫТ І НА ВЕК ДОЎГІ"**

Сёння мы можам пачуць шмат разоў пра тое, што нашы традыцыі адміраюць, што не выкарыстоўваецца шматвяковы вопыт, назіранні народа. Але ці так гэта? Адказам на гэта пытанне можа служыць пастанова, якую наладзілі студэнты I і II курсаў філалагічнага факультэта -- беларускае вяселле.

У народзе восень лічыцца самай шчодрой парой. Гэта самая багатая, прыгожая, рамантычная пара. Менавіта восенню ладзіліся на Беларусі вяселлі. Ураджай ужо сабраны, усё ўладкавана на доўгую зіму -- самы час злучыць два сэрцы ў адно.

Традыцыйна вяселле складалася з некалькіх частак: сватанне, заручыны, непасрэдна вяселле, паслявясельная частка. Але колькі на Беларусі раёнаў, столькі і вяселляў. Мы ўзялі за аснову матэрыялы, якія былі сабраны на Гомельшчыне.

Сватанне -- першы абрадавы момант -- адбывалася звычайна ў самую цёмную ноч. Ішлі як мага цішэй, каб ніхто не заўважыў. Бо калі маладая выносіла гарбуз, адмаўляла -- "слава" ішла далёка па наваколлі. Галоўнай дзеючай асобай тут быў сват (І.Бадую). Ад яго ў вялікай ступені залежала, згодзіцца маладая, ці не. На нашым вяселлі быў такі сват, якому маглі б пазаздросціць.

Галоўнай задачай свата, бацькоў жаніха (Д.Макееў і В.Мягкова), світы было расхваліць свайго купца-маладога (М.Гарбачоў). Сват быў вельмі кемлівы і хутка атрымаў згоду.

Наступным момантам былі заручыны. На заручыны маладую (аўтар гэтых радкоў) хавалі, але яна першай імкнулася пабачыць маладога, каб потым верхаводзіць у сям'і. З моманту заручын світа маладога (У.Васілеўскі, І.Бяляеў, Г.Драбышэўская, М.Голуб) і дружкі маладой (А.Вайцішкіна, С.Шапавалава, Т.Іванчык, А.Кавалёва) былі сапраўднымі "ворагамі". Яны як маглі "здэкаваліся" адно з аднаго. На заручынах малады плаціў за маладую выкуп яе брату (Д.Каралёў), які пагражаў адрэзаць валасы сястры. Калі маладую выкупілі, сват звязваў рукі маладых над хлебам, сімвалам багацця і дабрабыту. Перад ад'ездам сватоў маладая перадавала бутэльку зерня з пажаданнямі здароўя, шчасця, багацця на доўгія гады сваякроўі.

Пасля заручын ішло непасрэдна вяселле. Гэты момант пачынаўся з абсыпання маладых жытам, бо жыта -- сімвал багацця. Лічыцца, што зярняты ўтрымліваюць усю моц зямлі. Сустрэча хлебам-соллю, бітыя чаркі -- гэта таксама ідзе каранямі ў глыбокую старажытнасць. Але не гэта галоўнае ў вяселлі. Яно лічыцца несапраўдным да таго часу, пакуль не падзелены каравай. Перад падзелам каравай тройчы благаслаўляўся ўсімі прысутнымі. Звычайна яго дзялілі сват і хросны (В.Багдановіч).

Усе гэтыя моманты суправаджаліся мілагучнымі, прыгожымі народнымі песнямі, якія выконвалі не менш цудоўныя галасы (В.Сухамера, Л.Самойленка).

Але рэдка было такое, каб вяселле абышлося без вандрунікаў-цыган (К.Свярдлова, А.Асмалоўская і інш.). Яны прыносілі ў вяселле асаблівы каларыт. Прыгожыя цыганскія танцы і песні стваралі атмасферу рамантыкі.

Усё гэта было наладжана ў ЗАГСе Савецкага раёна, потым на філалагічным факультэце пад кіраўніцтвам выкладчыкаў кафедры беларускай літаратуры.

Алена НЕКРАШЭВІЧ,
студэнтка гр.Б-22 філалагічнага факультэта.

МАГУТНАЯ СІЛА ВЫТОКАЎ

(АБ СУСТРЭЧЫ СА ЗНАКАМІТЫМ ВУЧОНЫМ І ПАЭТАМ)

Знясілены працяглым пералётам, размерана махаючы налітымі цяжарам крыламі, стомлены жораў паступова набліжаецца да доўгачаканай мэты, вітаючы зямлю сваіх надзей радасным курлыкканнем. Абляцеўшы малады лес, ён павольна, нібы ападаючы ліст, апускаецца на зялёную паляну, дзе паміж волатаў-дубоў весела бруіцца невялікая крынічка, утвараючы крышталнай чысціні азёрца. Маленькая і непрыкметная, амаль нікім не заўважаная, яна жывіць усё наваколле, ратуючы ад смерці вялікія дрэвы, шматлікія расліны і кветкі, жывёл і птушак, галасы якіх чуваць адусюль, з кожнага кучока гэтай прыгожай мясціны. І вада ў крыніцы незвычайная, цудадзейная; таму здалёк і прылятае да яе зноў і зноў адзінока жораў, бо толькі гэтая чароўная крынічка напайнае новай сілай стомленае цела, адраджае яго да жыцця... І птушка схіляецца над ёй і прагна п'е...

Паэт пачынаецца са здзіўлення... Ён шчыра здзіўляецца навакольнаму свету, яго яркасці і разнастайнасці, радасна захапляецца цеплынёй веснавога сонейка, неабсяжным прасторам блакітнага неба, прыгажосцю палявога рамона, дабрынёй чалавечай усмешкі... Бо толькі адораныя паэтычна людзі, нават стаўшы дарослымі, здольныя назаўсёды захаваць чулую, уражлівую душу дзіцяці, наіўную непасрэднасць і шчырасць, а галоўнае -- непарушную веру ў Веліч, Красу і Таямнічасць свету, якая і робіць іх сапраўднымі Творцамі...

Менавіта з такім чалавекам нядаўна адбылася сустрэча студэнтаў філалагічнага факультэта, арганізаваная кафедрай беларускай літаратуры. У нашу актывую залу быў запрошаны загадчык кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага ўніверсітэта, прафесар Аляксандр Баршчэўскі (Алесь Барскі), з якім

мы і мелі незвычайную магчымасць пазнаёміцца.

Неардынарная асоба, выдатны спецыяліст сваёй справы, таленавіты паэт з індывідуальнай творчай манерай, ён здолеў не толькі прыцягнуць увагу вялікай аўдыторыі, але і распачаць адкрыты дыялог са слухачамі, намагаючыся максімальна праўдзіва адказаць на зададзеныя яму пытанні. Незалежна ад таго, ці распавядаў Алесь Барскі пра сябе, асабістае жыццё, цяжкасці і дасягненні ў працы, ці дзяліўся ўражаннямі аб нашай краіне, горадзе, ўніверсітэце, ці чытаў уласныя творы, -- у кожным ягоным слове гучалі сардэчная шчырасць, павага да суб'еднікаў, беларуская добразычлівасць.

Глыбока ўразіў прысутных прафесар Баршчэўскі і сваёй жыццёвай філасофіяй, нязвычайнай, паэтычна-ўзнёслай і не зусім нам зразумелай. Яна пачынаецца для творцы са здзіўлення перад Веліччу свету -- прызнання невымернасці і неабсяжнасці Прасторы і Часу, разумення імгненнасці жыцця ў параўнанні з Вечнасцю, асэнсавання нязначнасці асобнага чалавечага існавання. Пакланяючыся Красе свету, паэт гаворыць пра хараство маці, каханай, жанчыны ўвогуле, бачыць сусветную дасканаласць у блакітных, колеру неба, васільках, што красуюцца ў жыце, захапляецца прыгажосцю сваёй зямлі, дзе прайшло яго дзяцінства, дзе працавала ягоная сям'я, што дае поўнае права з сапраўднай годнасцю паўтараць: "Перш за ўсё, я -- селянін!" Верыць Баршчэўскі і ў Таямнічасць свету, якая рэалізуецца для яго ў філасофскіх катэгорыях жыцця і смерці, сэнсу чалавечага існавання, у неразгаданай прыродзе кахання...

Але галоўным пафасам паэтычнай творчасці Алесь Барскага з'яўляецца невымер-

ная любоў да беларускага народа, яго нацыянальнай культуры і спадчыны, што звязана, безумоўна, са своеасаблівым лёсам гэтага цікавага чалавека.

Нібы пералётны жораў, моцна і трывала прывязаны прафесар Баршчэўскі да дзвюх краін: Беларусі Польшчы, адна з якіх з'яўляецца Бацькаўшчынай яго народа, а другая назаўсёды стала для паэта Радзімай. І сапраўды, народжаны на памежных землях, якія ў пачатку XX стагоддзя сталі прадметам палітычнага гандлю, этнічны беларус Аляксандр Баршчэўскі, апынуўшыся грамадзянінам Польшчы, якую ён лічыць сваёй айчынай, ніколі ў жыцці не забываў пра свой народ, родную мову, багатую духоўную спадчыну, што дасталася нашчадкам ад мінулых пакаленняў. І ўсім сваім лёсам, навуковай дзейнасцю, пісьменніцкай працай чалавек і паэт Алесь Барскі імкнецца прынесці найбольшую карысць беларускай справе, зберагчы і захаваць жыватворную крынічку нацыянальнай духоўнасці, да якой, нягледзячы ні на якія цяжкасці, вечна імкнецца, не знаходзячы спакою...

...Ізноў вяртаецца стомленая птушка да знаёмых мясцінаў, пралятаючы сотні кіламетраў, каб толькі адшукаць запаветную паляну. Знайшоўшы яе, жораў павольна зніжаецца і, апусціўшы крылы, уважліва аглядаецца. Але ўсё вакол непазнавальна змянілася: магутныя калісьці дубы з таўшчэзнымі галінамі губляюць сваю сілу, паступова жоўкне трава, не гучаць тут болей птушыныя спевы... Крынічка павольна высыхае, адбіраючы жыццё ва ўсяго наваколля, і толькі гучныя самотныя крыкі жорава раздаюцца ў мёртвай цішыні лесу...

Святлана КАГАН,
студэнтка гр. БА-33
філалагічнага факультэта.

РОДНАЙ МОВЕ РАЗВІВАЦА І ЎЗБАГАЧАЦА

Мова заўсёды жыве разам са сваімі носьбітамі, адлюстроўваючы ўздым і росквіт, стагнацыю ці

Сваімі думкамі на старонках зборніка дзеляцца вядомыя за межамі Беларусі прафесары У.В.Анічэнка з Гомеля, А.І.Падлужны, М.І.Савіцкі, Б.А.Плотнікаў, М.А.Булыка з Мінска, П.У.Сцяцко з Гародні і інш. Так, акадэмік А.І.Падлужны гаворыць пра пашырэнне ненарматыўнай лексікі ў сучаснай тэрміналогіі, вызначае прычыны гэтай з'явы, зазначаючы, што неўсталяванасць лексікі, разнабой у яе ўжыванні не садзейнічаюць умацаванню беларускай мовы, а ўвогуле пагражаюць яе самабытнаму існаванню. Прафесар Гродзенскага ўніверсітэта П.У.Сцяцко бачыць прычыны дэградацыі нашай мовы ў бяздумным запазычанні чужых слоў. Ён пераканаўча даводзіць, як адмысловыя беларускія структуры паступова выцясяліся і былі заменены нехарактэрнымі, напрыклад, замест мовазнавец, правазнавец і інш. з'явіліся мовавед, прававед, жывёлагадоўля, авечкагадоўля -- жывёлаводства, авечкаводства. Сучасны меркаванні выказвае ў зборніку і прафесар У.В.Анічэнка, які сцвярджае, што вяртанне беларускаму моўнаму ландшафту нацыянальных адметнасцяў будзе садзейнічаць умацаванню аўтарытэту роднай мовы, статуса роўнасці з рускай.

Пытанне нарматыўнасці лексікі, яе правільнага словаўжывання востра пастаўлена ў артыкуле Д.Д.Паўлаўца. Даследчык акцэнтнае ўвагу чытача на тым, што норма -- з'ява дынамічная, якая грунтуецца

на ўнутрымоўных законах развіцця, яе грамадскай ухвале і кадыфікацыі. Аўтар на прыкладзе сучасных СМІ паказвае, як засмечваецца мова адзінкамі кшталту рашаючы, працвітаючы, бягучы (год), жадаючы і інш. замест натуральных вырашальных, квітнеючы, сёлетні, ахвотнік.

Цікавае для спецыялістаў-філолагаў, так і для выкладчыкаў матэматыкі, рэлігіязнаўства, інфарматыкі і машынабудавання, іншых дысцыплінаў, уяўляе шэраг артыкулаў навукоўцаў з Белдзяржуніверсітэта, Беларускай політэхнічнай акадэміі, ўніверсітэта радыёэлектронікі, Магілёўскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта, прысвечаных праблемам беларускамоўнага выкладання спецыяльных дысцыплінаў. Іх аўтары не толькі дзеляцца практычнымі ведамі, але і мяркуюць пра шляхі развіцця нацыянальнай тэрміналогіі, перспектывы яе выкарыстання ў навуцы. Чытачы з задавальненнем пазнаёмяцца з разважаннямі М.Воінава, Л.Латоціна, Л.Майсені, Т.Сухой і іншых аўтараў, ў якіх яны даводзяць, што беларуская мова не саступае па сваім багацці іншым, што яна мае багаты слоўнік і развітую граматычную сістэму для задавальнення патрэбаў тэрміналогіі і беларускамоўнага выкладання не толькі прадметаў гуманітарнага профілю, але і ўсіх астатніх.

Б.ВАЛОДЗІН.

23 кастрычніка г.г. дацэнт кафедры беларускай літаратуры, члену Саюза пісьменнікаў Беларусі Віктару Ярцу споўнілася 50 гадоў. З гэтай нагоды юбіляру прысвечаны публікацыі ў газетах "Літаратура і мастацтва", "Гомельская праўда", нашай шматтыражцы, у рэспубліканскіх часопісах. Віктару Уладзіміравічу былі прысвечаны таксама перадачы па радыё і тэлебачанню. А сам ён выступаў з творчай справаздачай у гарадской цэнтральнай бібліятэцы імя Герцэна.

Прапануем увазе чытачоў адзін з новых вершаў юбіляра.

Віктар ЯРАЦ

НА ЗЫХОДЗЕ ВЕКУ

Плылі плыты. Гарэў агонь вячэрні.
Кіпела юшка, аж дражніла нюх
і камароў, і зор. Віроў вярчэнні
выносілі наверх глыбінняў дух.
У жорнах вадзяных малоліся імгненні.
Самы павольны прыпыналі ход
у ямах, дзе дубовыя карэнні
час ад ствалоў адломваў з году ў год.
Памалу браўся над быстрой пад кручай
яшчэ і не туман, а туманок.
І ўжо лугі зарэчныя агучваў
нядрэмны птах — трывогі слых і зрок.
Плылі плыты ракой пасляваеннай —

ім кожны бакен пра жыццё ківаў.
Тут немец спадзяваўся ўсё ж дарэмна,
што выручыць яго дняпроўскі вал.
На плёсах сосны, што глыталі ўволю
і дым кастроў, і дым паряхавы,
студзілі дні нянавісці і болю,
нядаўні гней маланак агнявы.
А сёння — ні плытоў, ні параходаў,
і бакены маўчаць без аганькоў.
Па-іншаму вядуць гаворку воды —
яна аб чым на стыку двух вякоў?
... Каго сагрэе новае стагоддзе —
не варажы ўначы, дзе рэчкі ўздых
ля золкіх берагоў, якімі ходзяць
не толькі цені дрэў — калісь жывых...

Алексей ФЕСЬКОВ

КРЕДО

Я ветру обнажаю грудь
Не потому,
Что он меня обидел
без причины,
А только потому,
Что на ветру
Я чувствую себя
Всегда мужчиной.
Я поднимаю
Грибы двухлудовые
Не без опаски
За огонь в груди
И не храню
Диагнозы суровые

Как амулет
В заснеженном пути.
За девушками
Взгляд кошу лысеющий
Не потому,
Что прихожу через край,
А только потому,
Что как уже стареющий,
Так страстно убежден,
Что не на небе рай,
Нисколько не страшусь
Той предстоящей встречи
С кинжальным ветром
Позднюю зимой.
И, видно, потому
Любой осенний вечер
Мне пахнет
Предстоящею весной.

Николай МЕНЬШАКОВ

УТРО

Зарёй окрашенное утро
Лучистой россыпью спешит,
Играет дивным перламутром,
И птичьей радостью звучит.
Открылся Солнца лик светящий,
Его игривый ранний луч,
Лаская, будит мирно спящих,
И дарит новый день без туч.
Бежит по ниве освещенной,
В лучах цветенье озарил,
Росинку встретил обнаженной,
Тепло и свет им подарил.
В росинке Солнце отразилось,
Цветущий край лугов, полей,
И сердце сказке покорилось,
Запело радостью своей.

спорт

УПЕРШЫНЮ -- ТРЭЦІЯ

У Мінску прайшлі рэспубліканскія спаборніцтвы па дзюдо ў праграме студэнцкай спартакіады ВДУ Беларусі.

Упершыню як мужчынская, так і жаночая зборныя нашага ўніверсітэта занялі трэція прызавыя месцы ў камандным заліку, прапусціўшы наперад толькі

Акадэмію фізвыхавання і спорту і Гродзенскі ўніверсітэт. Святлана Скачкова (78 кг) стала абсалютнай пераможцай спаборніцтваў, а ў сваёй вагавай катэгорыі заваявала сярэбраную ўзнагароду.

Сярэбраныя медалі заваявалі Дзмітрый Капусцян (81 кг) і Валерый Кузьмяноў (60 кг). "Серабро" прывезлі ў

Гомель Ядзвіга Бугайцова (63 кг), Аляксей Скрыбук (абсалютная катэгорыя) і Аляксандр Карпенка (60 кг) - усе з факультэта фізічнай культуры.

Да гэтага трэба дадаць, што нашых студэнтаў трэніруе заслужаны трэнер Беларусі Віктар Унучкін.

В.МАРЧАНКА.

ВАША ЗДAROУЕ

ПА РОЗНЫХ ПРОФІЛЯХ

У камісію па аздараўленню і санаторна-курортнаму лячэнню паступілі пецёўкі на санаторнае лячэнне для супрацоўнікаў і іх дзяцей

па чарнобыльскаму фонду:

санаторый "Алеся" (Брэсцкая вобл.) (захворванні органаў дыхання, сардэчна-сасудзістай сістэмы) з 18.11.98 г. - 2 пецёўкі;
санаторый "Чонкі" (захворванні сардэчна-сасудзістай сістэмы) з 25.11.98 г. - 2 пецёўкі;
санаторый "Рассвет" (Мінская вобл.) (захворванні нырак, органаў стрававання) з 8.12.98 г. - 2 пецёўкі;

санаторый "Прыдняпроўскі" (г.Рагачоў) (захворванні апорна-рухальнага апарату, гінекалогія) з 30.12.98 г. - 2 пецёўкі;

па сацстраху:

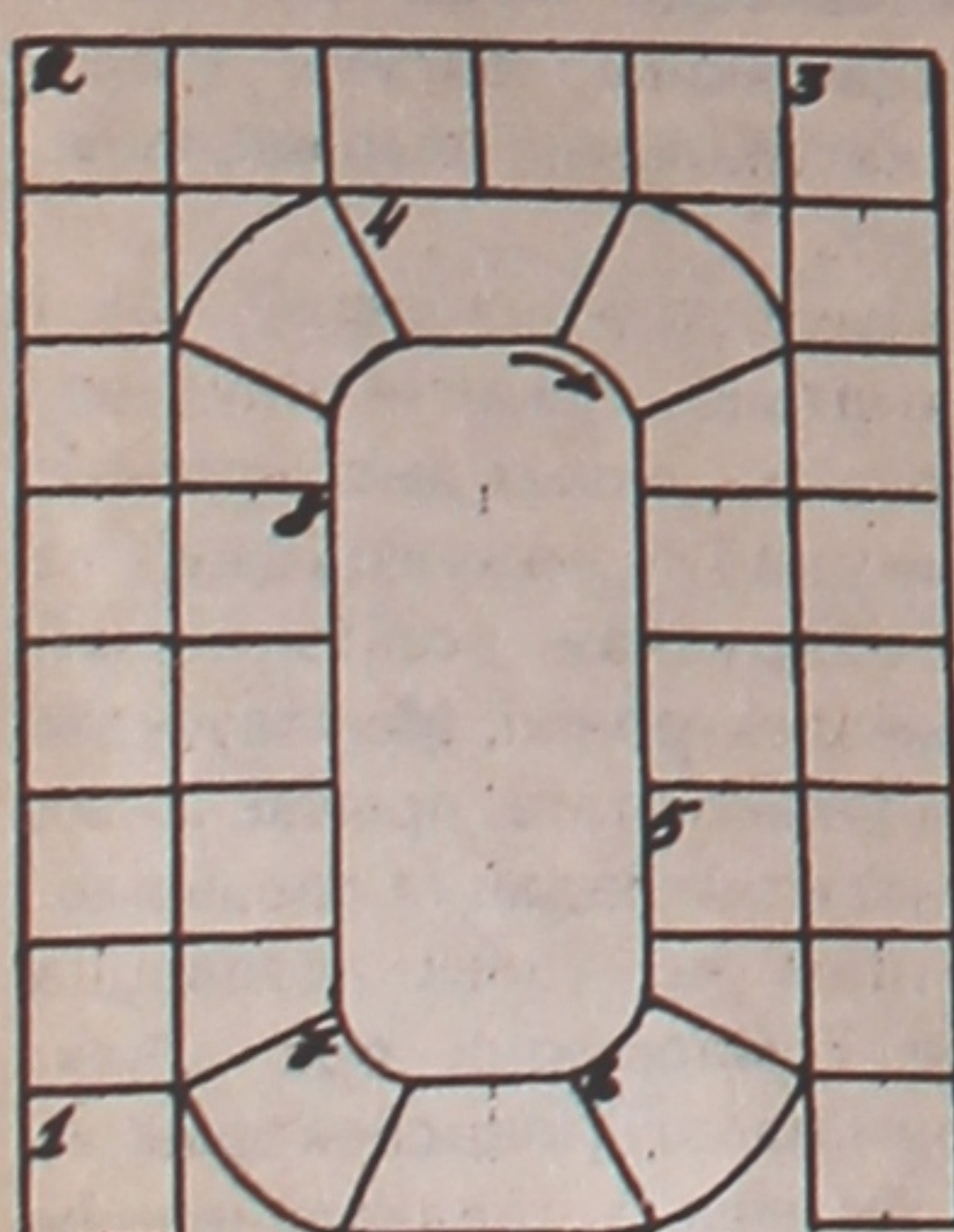
санаторый "Дняпро" (г.Трускавец) (захворванні органаў стрававання) з 15.12.98 г. - 1 пецёўка.

Дзіцячыя санаторыі:

санаторый "Нёман" (Гродзенская вобл.) (захворванні органаў дыхання, кровазвароту) з 30.11.98 г. - 2 пецёўкі.

Па пытаннях атрымання пецёвак звяртацца па тэл. 57-19-22 або ў аўд. 1-22 гал.корпуса.

ЧАЙНВОРД

1. Писатель, все романы которого начинаются с буквы "О".
2. Кто из героев первым появился на страницах романа Булгакова "Мастер и Маргарита"?
3. Последний представитель классицизма конца XVIII - нач. XIX вв.
4. Настоящая фамилия М.Горького.

Ответы на кроссворд, опубликованный в N14 нашей газеты за 6 октября:

- 1.Мадонна. 2. Прутков. 3.Врач. 4. Любимова. 5. Лаппа. 6. Наташа. 7. Куприн. 8. Корчагина. 9. Булгаков. 10. Книппер. 11. Тендряков.

По горизонтали: драматургия.

5. По какому произведению был поставлен первый советский фильм ужасов?
6. Герой одной из песен В.Высоцкого.
7. Как звали дочь "Станционного смотрителя"?
8. "... Петра Великого". Составили слушатели подготовительного отделения.

ЗАСНАВАЛЬНИК -- Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф.Скарыны.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.
Зарэгістравана ў Дзяржкамдруку 26 чэрвеня 1996г. Рэгістрацыйны № 263

Спонсар газеты -- прафком студэнтаў.

Газета набрана і сверстана на настольна-издательском комплексе ИВЦ ГГУ, отпечатана на фабрике "Полеспечать", г.Гомель, ул. Советская, 1.

Рэдактар
Ул.П.БАЛОГА

Аб'ём 1 друк. арк.
Тыраж 1.000 экз.
Заказ 487.

Падпісана да друку 6.11.98.

В МИРЕ МУДРЫХ МЫСЛЕЙ

Жизнь человека всегда должна походить на эту реку, протекающую предо мной: постоянно одно и то же русло и в нем в каждый момент свежая вода.

Г.Торо.

Жизнь человеческая подобна железу. Если употребляют его в дело, оно истирается: если не употребляют, ржавчина его съедает.

Катон Старший.

Все жалуются на свою память, но никто не жалуется на свой ум.

Ф.Ларошфуко.

Гибкость ума может заменить красоту.

Стендаль.

Поведение - это зеркало, в котором каждый показывает свой лик.

В.Гете.

Исполнить свой долг бывает иногда мучительно, но еще мучительнее - не исполнить его.

А.Дюма-сын.

Совесть - тысяча свидетелей.

Квинтилиан.

Не сближайся с людьми, у которых слишком гибка совесть...

Э.Делакруа.

... передатчики сплетен несколько не лучше, чем их сочинители.

Р.Шеридан.

...там, где замешано честолюбие, нет места чистосердечию.

О.Бальзак.

От мелких ошибок легко перейти к крупным порокам.

Сенека.

ГОМЕЛЬСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ імя Ф.СКАРЫНЫ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасадаў па кафедрах:

- правазнаўства - дацэнта;
- псіхалогіі і падрыхтоўкі да паступлення ў ВДУ - ст.выкладчыка;
- оптыкі - прафесара;
- рускай літаратуры - дацэнта, ст.выкладчыка;
- фізвыхавання і спорту - ст.выкладчыка (2).

Тэрмін падачы заяў - не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г.Гомель, вул.Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі, увесь калектыў універсітэта выказваюць глыбокае спачуванне прарэктару па навуковай рабоце прафесару ЛІНУ Дзмітрыю Рыгоравічу з выпадку напаткаўшага яго гора - смерці БРАТА.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, АГЧ, калектыў бухгалтэрыі выказваюць глыбокае спачуванне галоўнаму бухгалтару КУРАВАЙ Іраідзе Антонаўне з выпадку напаткаўшага яе гора -- смерці МУЖА.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты фізічнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне члену-карэспандэнту НАН Беларусі, прафесару кафедры тэарэтычнай фізікі СЕРДЗЮКОВУ Анатолю Мікалаевічу з выпадку напаткаўшага яго гора - смерці МАЦІ.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты філалагічнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне доктару філалагічных навук, прафесару кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства РОГАЛЕВУ Аляксандру Фёдаравічу з выпадку напаткаўшага яго гора - смерці БАЦЬКІ.

Дэканат матэматычнага факультэта выказвае глыбокае спачуванне сакратару дэканата ПІНЧУК Ларысе Іванаўне з выпадку напаткаўшага яе гора - смерці БАЦЬКІ.

Рэктарат, Савет ветэранаў вайны і працы смуткуюць з выпадку смерці былога начальніка аддзела кадрў нашага ўніверсітэта капітана ІІ рангу ў адстаўцы САВІЦКАГА Пятра Аляксеевіча і выказваюць глыбокае спачуванне яго родным і блізкім.

Дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты гістарычнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне асістэнту кафедры гісторыі ўсходнеславянскіх народаў САВІЦКАЙ Марыне Пятроўне з выпадку напаткаўшага яе гора - смерці БАЦЬКІ.